

Czech Atlantic Commission and NATO Memorial Federation

Dne 15. září 2025 ve Fréthunu v Rue Principale u pomníku NATO položil viceprezident ČAKO pplk. v.v. Ing. Miroslav Tlamicha spolu s francouzskou delegací vedenou prezidentem NATO memoriálu Willy Bretonem k našemu památníku věnec s kyticí.

Fréthun pomník NATO

Delegace vedená viceprezidentem ČAKO pplk. v.v. Ing. Miroslavem Tlamichou uctila ve Francii památku vojáků padlých ve 2. světové válce a také vojáků padlých v mírových misích OSN a NATO.

Pietní akt proběhl dne 15. září 2025 ve Fréthunu v Rue Principale u pomníku NATO. Tam jsme položili k našemu památníku věnec a delegace francouzských veteránů vedená prezidentem NATO memoriálu Willy Bretonem nás doprovodila a položila velkou kytici k našemu pomníku.

Mémorial de l'OTAN — Pomník NATO ve Fréthunu

Pomník se nachází ve vesnici Fréthun (departement Pas-de-Calais, severní Francie), adresa uváděna jako 2736 Rue Principale, 62185 FRETHUN.

Fréthun je dobře dostupný — poblíž je TGV stanice, dálnice a také tunel pod lamanšským kanálem, což umožňuje pomník relativně snadno navštívit.

Pomník byl slavnostně odhalen v únoru 2012.

Jeho vznik inicioval bývalý příslušník francouzské četnické služby (gendarmerie) Willy Breton, který si velmi přál vzpomenout na vojáky zemřelé při operacích pod hlavičkou NATO — původně kvůli dvěma jeho kolegům padlým v Afghánistánu.

Důvodem výběru Fréthunu je jeho geografická poloha — na „křižovatce Evropy“ blízko centra dopravních tras (leteckých i železničních) a podpora tehdejšího místního vedení, které nabídlo pozemek.

Pomník tvoří dvě stély (náhrobní kameny) z leštěného modrého granitu.

Na první stéle je vztyčen symbol NATO a nápis ve francouzštině a angličtině: „À LA MÉMOIRE DES SOLDATS QUI ONT FAIT LE SACRIFICE DE LEUR VIE AU SERVICE DE L'OTAN“ / „IN MEMORY OF THE SOLDIERS WHO HAVE GIVEN THEIR LIVES IN THE SERVICE OF NATO“.

Druhá stéla nese vlajku NATO a pod ní vlajky členských zemí (kterých bylo v době vzniku 28).

K hlavním stélám byly později přidány další pomníky — německá, australská, belgická, česká, a též stéla věnovaná služebním zvířatům. Český pomník byl vybudován péčí České atlantické komise.

Pomník je — podle dostupných informací — jediným památníkem v Evropě, který je výhradně zasvěcen vojákům padlým nebo zraněným při operacích NATO.

Pomník má sloužit jako místo paměti, uznání a úcty — nejen pro Francii, ale i mezinárodně pro všechny země-členy NATO.

Každoročně se zde koná pietní obřad (Memorial Day), obvykle začátkem září — s mezinárodní účastí, s představiteli různých zemí, veterány, zástupci rodin padlých i školami.

Pomník je symbolem přátelství, solidarity, mezinárodní spolupráce, míru a vzpomínky – připomíná, že oběť některých vojáků byla součástí širšího spojeneckého závazku.

Díky účasti delegací z různých zemí (včetně států z bývalého východního bloku) je pomník často místem mezinárodních pietních akcí a připomínek doby — pomáhá udržovat mezinárodní povědomí o obětech misí Aliance.

Pro zástupce zúčastněných zemí, je památník významným místem, kde delegace kladou věnce a ctí památku českých vojáků padlých v misích NATO. Pan Willy Breton ocenil účast české delegace na uctění památky padlých vojáků v misích NATO.

S panem Willy Bretonem jsme se neformálně domlouvali na příštím setkání.

Informoval nás následně o nadcházející vzpomínkové akci u Památníku NATO 12. září 2026. Budeme si připomínat 5. výročí umístění pamětních desek na místě Památníku NATO.

Navrhuje, aby každý pomník měl patrona. Tímto patronem by měla být pokud možno známá osoba (herec, sportovec, vysoce postavený vojenský důstojník atd.), VIP osoba. Cílem tohoto výběru je propagovat tyto pamětní pomníky a nepřímo i místo Památníku NATO.

Na tuto vzpomínkovou akci budou pozvány orgány spojené s těmito pamětními pomníky (naše příslušné národní orgány).

Adinkerke Military Cemetery

se nachází v části obce Adinkerke, v Západních Flandrech v Belgii — prakticky „na konci“ země u pobřeží a velmi blízko hranice s Francií.

Viceprezident ČAKO pplk. v.v. Ing. Miroslav Tlamicha u vstupu na hřbitov, kde jsme uctili památku padlých našich vojáků za 2. světové války.

Hřbitov spravuje Commonwealth War Graves Commission (CWGC), partnerská organizace České atlantické komise (ČAKO).

Původně vznikl za 1. světové války (založen v červnu 1917) jako hřbitov pro padlé z bojišť západní fronty.

Během 2. světové války byl opět používán — zejména pro vojáky spojenců, kteří padli při obranných bojích Belgie na jaře 1940 a také při pozdějších leteckých misích nad Belgií.

Na hřbitově v Adinkerke je celkem 365 hrobů: 223 vojáků Commonwealthu, 55 z nich z 2. světové války.

Dále zde leží 142 vojáků různých národností — mimo jiné také vojáci z bývalého Československa.

Podle českého registru válečných památníků je na hřbitově pohřbeno cca 40 příslušníků československé armády — většina z nich padla 5. listopadu 1944.

Hřbitov je přístupný, cesta k němu vede úzkou travnatou stezkou.

Navštívili jsme i hřbitov v Leffrinckoucke, kde jsou pochováni i naši vojáci z 2. světové války, kteří padli již v roce 1940 při ústupu ve Francii.

Národní nekropole Fort des Dunes v Leffrinckoucke ctí vojáky padlé během operace Dynamo. Na tomto vojenském hřbitově se nachází 192 hrobů, včetně hrobu generála Janssena, a také ostatky Francouzů a Čechů. Silně emotivní místo památky připomíná boje druhé světové války.

Navštívili jsme i Fort des Dunes — muzeum a pevnost

Fort des Dunes je historická pevnost v dunách u moře, ve vesnici Leffrinckoucke (blízko Dunkerque) v severní Francii.

Byla postavena v letech 1878–1880 jako součást systému opevnění navrženého podnikem Séré de Rivières, určeného k obraně pobřeží a přístavu Dunkerque.

Je to zajímavý příklad vojenské architektury: pevnost je částečně zasypaná pískem v dunách, s opevněním a suchou příkopovou ochranou, kasárnami, obrannými pozicemi a dalšími prvky.

Ačkoli pevnost ztratila vojenský strategický význam s vývojem moderních zbraní, během 2. světové války sehrála klíčovou roli. Při události Operace Dynamo — evakuace spojeneckých vojsk z Dunkerque v červnu 1940 — sloužil Fort des Dunes jako velitelství obrany východního sektoru.

V r. 1940 v červnu při německém náletu zahynul ve Fortu velitel 12. motorizované pěší divize Gaston Janssen a dalších 120 vojáků.

Během okupace byl Fort přestavěn Němci a začleněn do obranného systému pobřeží. Po válce byl opuštěn, až v roce 1998 byl převeden obci Leffrinckoucke a později přeměněn na muzeum a památník.

Muzeum nabízí cca 600 m² výstavních prostor s moderní scénografií: multimediální expozice, makety, interaktivní panely, videa, které ilustrují historii pevnosti, období obou světových válek, ale i širší kontext regionu.

Kromě stálé expozice muzeum pořádá i dočasné výstavy, kulturní a umělecké akce — festivaly, divadelní představení, rodinné a dětské programy a další.

Navštívili jsme také Dunkerque 1940 – Operation Dynamo Museum (Vojenské muzeum v Dunkerku)

Muzeum sídlí v bývalé pevnosti Bastion 32 — konkrétně na adrese Rue des Chantiers de France, 59140 Dunkerque, Francie.

Bastion 32 byl v době bitvy o Dunkerque (1940) velitelstvím francouzských a spojeneckých sil.

Muzeum připomíná události z dob Battle of Dunkirk a operace Operation Dynamo (květen–červen 1940), největší evakuace vojáků v dějinách.
Dunkerque Tourisme

Bastion 32 – původně zpevnění z 19. století – sloužil jako velení v květnu 1940. Během německé okupace byl pak využíván jako vojenská nemocnice.

Po válce zůstaly části pevnosti zachovány; koncem 20. století byla část upravena a od roku 2000 nese jméno „Mémorial du Souvenir“ a slouží jako muzeum.

Muzeum nabízí bohatou sbírku — zbraně, uniformy, modely, mapy, fotografie a další vojenské artefakty z období bitvy a evakuace.

Součástí je i filmová projekce (cca 15 minut), která dramaticky přibližuje události května–června 1940.

Prostor muzea je rekonstruovaný — jde o bývalé kasematy pevnosti, což dává návštěvě autentickou atmosféru.

Pokud vás zajímá historie Second World War — a zejména drama evakuace z Dunkerku — muzeum poskytuje velmi autentický a detailní pohled.

Díky umístění v původní pevnosti a zachovaným historickým prostorám má návštěva silnou atmosféru, která pomáhá lépe si představit tehdejší události.

Sbírky zbraní, výstroje, fotografií a map — spolu s filmem — dělají z návštěvy nejen zážitek pro fanoušky vojenské historie, ale i pro běžné návštěvníky hledající hlubší historické porozumění.

V poslední místnosti najdete obraz gen. Lišky i tabuli padlých našich vojáků při obléhání Dunkerku.

Viceprezident ČAKO pplk.v.v. Ing. Miroslav Tlamicha

V Dunkerku jsme navštívili i ulici ležící v blízkosti muzea, která je pojmenovaná po našem veliteli gen. Liškovi

Navštívili jsme dům, odkud gen. Alois Liška velel.
Na zdi domu je umístěná jeho pamětní deska.

Generál Alois Liška se narodil se 18. listopadu 1895 v Záborčí u Turnova.

V roce 1915 byl odveden do rakousko-uherské armády, ale už následující rok přešel do ruského zajetí.

Dobrovolně vstoupil do československých legií v Rusku, kde se vypracoval na důstojníka dělostřelectva.

Účastnil se bojů na Sibiři a anabáze legií po Transsibiřské magistrále.
1917–1919 – bojové nasazení na Sibiři (Zborov, Bachmač, anabáze do Vladivostoku).

Po návratu do vlasti v roce 1920 pokračoval v kariéře v československé armádě.

20. a 30. léta – odborník na dělostřelectvo, studium ve Francii.

Absolvoval prestižní École spéciale militaire de Saint-Cyr (Francie), období amerického West Pointu.

Ve Francii si osvojil moderní evropské taktické myšlení, které později uplatnil v Británii.

Byl považován za mimořádného odborníka na dělostřelectvo a vojenskou taktiku.

Po okupaci v březnu 1939 odešel do zahraničí bojovat za obnovu republiky.

Přes Polsko a Francii se dostal do Velké Británie, kde vznikaly československé jednotky.

Na počátku 2. světové války měl už hodnost plukovníka.

Generál Alois Liška byl významný československý voják a představitel československého zahraničního odboje během 2. světové války. Patří k nejrespektovanějším československým velitelům té doby.

V letech 1940–1944 se podílel na budování 1. československé samostatné obrněné brigády, která čítala 4 000 – 5 000 vojáků.

Brigáda měla i zpravodajskou a inženýrskou složku a kromě tanků měla

- průzkumný prapor,
- ženijní jednotky,
- protiletadlové dělostřelectvo,
- zdravotnickou službu,

- transportní jednotky.

Šlo tedy o plně soběstačný celek.

Výzbroj zahrnovala britské tanky:

Cromwell, Churchill, Sherman Firefly.

Stal se jejím velitelem a dovedl jednotku na západní frontu.

Měl pověst odborníka na dělostřelectvo, logistiku a taktiku. Často osobně kontroloval výcvik posádek a technický stav tanků a vozidel.

Britové oceňovali, že československá brigáda byla:

- výborně organizovaná,
- disciplinovaná,
- technicky zdatná.

Liška byl opakovaně chválen britskými generály jako „velitel první třídy“.

Tato brigáda se v letech 1944–1945 proslavila zejména v bitvě o Dunkerque ve Francii.

Spojenci ji nasadili k obléhání německé posádky v přístavu Dunkerque.

Tato posádka odmítla kapitulovat i po porážce Německa na frontě.

Po celou dobu bojů probíhaly

- dělostřelecké přestřelky,
- pozemní útoky,
- diverzní akce,
- snaha odříznout zásobování Němců.

Německá posádka čítala asi 12 000 vojáků.

Němci měli elitní posádku ve složení, jednotky Wehrmachtu,

naval infantry (námořní pěchota), ostřílení veteráni z fronty.

Liška jednotku vedl v několikaměsíčních bojích, které probíhaly až do 7. května 1945, kdy Němci kapitulovali.

Velká část ztrát brigády nepocházela z přímých útoků, ale z min, palby skrytých ostřelovačů, dělostřeleckých protiútoků.

Brigáda bránila i civilní uprchlíky, v okolí Dunkerque bylo tisíce civilistů.

Brigáda zajišťovala jejich evakuaci, potraviny a zdravotní péči.

Jeho velení je hodnoceno jako profesionální, promyšlené a velmi efektivní.

Liška byl považován za výborného organizátora a přísného, ale spravedlivého velitele.

Podle pamětníků byl v boji klidný, rozhodný a nenechal se rozházet situací. Byl vůdce, který nepanikaří.

To bylo klíčové během dlouhého obléhání Dunkerque.

Do Prahy se vrátil jako válečný hrdina, byl povýšen do hodnosti generála.

Alois Liška obdržel řadu vysokých ocenění, např.:

- Československý válečný kříž (několikrát).
- Řád M. R. Štefánika (in memoriam po roce 1989).
- Medaile Za zásluhy.
- Britský Order of the British Empire (OBE).
- Francouzský Croix de Guerre.

Získal významné postavení v poválečné československé armádě.

Působil v generálním štábu československé armády.

Po komunistickém převratu odmítl spolupráci s novým režimem.

Při zahraniční služební cestě roku 1948 se rozhodl nevrátit se do vlasti. Zůstal v exilu ve Velké Británii, protože komunistický režim jej považoval za politicky nespolehlivého.

Komunistický režim jej označoval za „zrádce“, přestože bojoval za republiku dvakrát, zbavil jej hodností a majetku.

V exilu pracoval v civilních zaměstnáních, např. v tiskárně nebo v továrně Rolls-Royce, příležitostně pracoval i jako manuální dělník.

Nikdy si nestěžoval a podle pamětníků svou degradaci přijal statečně a pokorně.

Aktivně podporoval exilovou komunitu. Byl činný v exilových organizacích a významně podporoval československé veterány.

Zemřel 7. února 1977 v Anglii.

Po roce 1989 byl rehabilitován, byla mu vrácena vojenská čest a hodnosti.

Dnes je považován za klíčového velitele zahraničního odboje.

Československá jednotka získala pod jeho velením uznání spojenců.

Liška patřil do pomyslné „trojice“ nejvýznamnějších našich velitelů.

Ludvík Svoboda – velitel na Východní frontě,

Karel Klapálek – Blízký východ, Tobruk,

Alois Liška – Západní fronta, Dunkerque

Na rozdíl od Svobody a Klapálka se Liška nikdy nevrátil po roce 1948 (Klapálek a Svoboda byli později využiti komunistickým režimem).

Liška byl nejdéle sloužícím velitelem jediné československé obrněné jednotky v historii.

Miroslav Tlamicha
viceprezident ČAKO